

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.004/2024/12.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Bagó-Rónai Ivett ügyvéd (címe)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Halasy László ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

(törvényszék neve) 2.M.70.062/2022/63.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperes, 2.M.70.062/2022/65.

Alperes, 2.M.70.062/2022/67.

K Ö Z B E N S Ő Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a 48 000 (Negyvennyolcezer) forint eljárási illeték az állam terhén marad.

A peres felek ezt meghaladóan költségeiket maguk viselik.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes 1969. november 16-án szerzett vezetői engedélyt, annak megszerzése óta rendszeresen vezetett, gyakorlott sofőr volt, balesetet korábban nem okozott, vezetői engedélye 2021. január 18. napjáig volt érvényes.

[2] A felperes 2018-tól állt a perben nem álló (személy 1 neve) alkalmazásában, személyszállító munkakörben. Ennek keretében a (cég neve) munkavállalóit szállította otthonuk és munkahelyük között. Miután (személy 1 neve) és a (cég neve) közötti szerződéses kapcsolat megszűnt, (személy 1 neve) beajánlotta a felperest a (cég neve)-vel szintén szerződéses kapcsolatban álló alperes számára oly módon, hogy megadta neki a felperese telefonszámát.

[3] A felperes és az alperes 2019 decemberében telefonon beszéltek egymással, megállapodtak abban, hogy az alperes ugyanazon feltételekkel alkalmazza a felperest, ahogy korábban azt (személy 1 neve) tette. Az alperes kérte a felperest, hogy személyi azonosító igazolványának, lakcímgazolványának, vezetői engedélyének és adókétyájának másolatát küldje meg, amelyet a felperes egyik gépjárművezető kollegájával küldött meg az alperes számára.

[4] A felperes 2020. január 1-től állt az alperes, mint egyéni vállalkozó alkalmazásában, személyszállító munkakörben.

[5] A felek a munkaszerződést nem foglalták írásba. Az alperes a felperest a jogviszony létesítésekor foglalkozás egészségügyi vizsgálatra nem küldte el, munkavédelmi oktatásban nem részesítette. Az alperes felperest munkavállalójaként nem jelentette be.

[6] A felek megállapodása alapján a felperesnek saját gépjárművel kellett a (cég neve) munkavállalóit szállítania, amelyért „kanyaronként” nettó 6 000 forint munkabérben részesült.

[7] A felperes tényleges feladata szerint reggel 5 órakor a lakóhelyéről elindulva (település 1)-et és (település 2)-t érintve felvette a (cég neve) munkavállalóit és (település 3)-ra szállította őket munkavégzés céljából, ahonnan a munkát befejező dolgozókat otthonukba szállította. A ténylegesen elvégzendő feladatokat az alperes osztotta be a felperes számára, általában egy nap három „kanyart” kellett teljesítenie, délelőtt, délután és este. Egy héten általában 5 nap dolgozott, néha túlórát is teljesített, amely a szombati napra esett.

[8] Az elvégzett fuvarokról a felperes táblázatos nyilvántartást vezetett, napi bontásban a teljesített fuvarszám feltüntetésével. Ezeket hetente küldte meg valamelyik gépjárművezető kollegájával az alperes számára, aki az ez alapján kiszámított ellenértéket valamelyik gépkocsivezetővel küldte meg a felperesnek. Az alperes a kifizetett összegekből személyi jövedelemadó előleget és egyéb járulékokat nem fizette meg. A kifizetett összegekről bérelszámolás, bérjegyzék kiállítására nem került sor, azok átadásáról átvételi elismervény sem készült. Az elszámolás és kifizetés tekintetében a peres felek között vita nem volt.

[9] A felperes feladatát saját tulajdonú (X) forgalmi rendszámú (típus neve) típusú személygépkocsival végezte. 2020. március 24. és május 24. napja közötti időszakban az alperes tulajdonát képező (Y) forgalmi rendszámú (típus 2 neve) kisbusszal dolgozott, amelynek vezetésére Magyarország és az Európai Unió területére vonatkozólag az alperestől meghatalmazással rendelkezett. Az alperes a COVID-19 járvány magyarországi elterjedésekor 2020. március 30-án igazolást állított ki a kijárási korlátozás időszakában történő munkavégzés érdekében, amely szerint a felperes, mint az alperes munkavállalója munkavégzés céljából köteles megjelenni a (cég neve) (település 3 neve)-i feladatellátási helyén.

[10] A felperest 2020. március 1-től március 23-ig betegsége miatt párja, (személy 2 neve) helyettesítette az alperes tudtával és beleegyezésével.

[11] Az alperesnek a perbeli időszakban a felperesen kívül 10-12 alkalmazottja volt, akiket munkaviszony keretében foglalkoztatott a felperessel azonos munkakörben.

[12] A felperes 2020. június 8-án 14 órakor, saját tulajdonát képező (típus neve) típusú személygépjárművel (település 3)-ról (település 1) irányába indult a (cég neve) dolgozóit szállítva. (Település 4 neve) lakott területén kívül (az út száma) főúton az előtte haladó alperes munkavállalójaként dolgozó (személy 3 neve) által vezetett (Z) forgalmi rendszámú (típus 2 neve) típusú kisbusz hátuljába fékezés nélkül belehajtott. A baleset úgy következett be, hogy (személy 3 neve) számára a munkavállalók egyike jelezte, hogy elhagyta azt a bejárat, ahol le kellett volna fordulnia, ezért (személy 3 neve) 80-85 km/h sebességéről hirtelen erőteljesen fékezett, legalább intenzív fékezéssel megállt a főúton. A felperes figyelmetlensége miatt ezt későn észlelte, és gépjárműve elejével mintegy 66-70 km/h sebességgel a (típus 2 neve) gépjármű hátsó részének ütközött. A baleset következtében a felperes gépjárművében utazó három személy és a (személy 3 neve) által vezetett gépjárműben utazó további egy személy megsérült.

[13] A balesettel összefüggésben a felperesnek jobb oldali VI-VIII. bordatörése, két kezének és mindkét lábának horzsolása és zúzódása következett be.

[14] Az alperes a balesetről történő tudomásszerzést követően 2020. június 8-án 15 óra 42 perckor a felperest egyszerűsített foglalkoztatás körében bejelentette a NAV-nál, ezt követően egyeztetett könyvelőjével (könyvelő neve)-vel, aki ekkor szerzett tudomást a felperes foglalkoztatásáról. Tekintettel arra, hogy az alperes írásbeli szerződés nélkül foglalkoztatta a felperest, a könyvelő a „rendezetlen jogviszony” következményének elhárítása érdekében javasolta az alperesnek, hogy a felperest utólag munkaviszonyban állóként jelentsék be az adóhatóságnál. A könyvelő megbeszélte az alperessel, hogy ha megkapja az addig felperesnek kifizetett munkabérek összegéről szóló adatokat, azt munkaviszonyból származó jövedelemként lejelenti az adóhatóságnál önellenőrzés keretében. A könyvelő az alperes (település 5 neve)-i irodájából kapott adatok alapján 2020. július 10-én 2020. január 5. napjától egészen 2020. május 30-ig terjedő időszakra, összesen 1 723 968 forint jövedelmet jelentett be az adóhatóságnál a 08-as bevallás benyújtásával, amely alapján (személy 4 neve) teljesítette az adóhatóság felé a személyi jövedelemadó előleg befizetését. 2020. július 13-án 2020. június hónapra 223 289 forint munkaviszonyból származó bérjövedelem került a NAV-nál bejelentésre, amelyek után a személyi jövedelemadó előleg is megfizetésre került.

[15] Az alperes ezt követően megküldte a felperes számára 2020 januárjától 2020. júniusig terjedő időszakokra a bérjegyzékeket, amelyeken bruttó 295 000 forint alapbér szerepelt, azokon feltüntetésre került a kiadott szabadságok napja, az azokra elszámolt távolléti díj, műszakpótlék adatok és a júniusi bérlapon 150 000 forint jutalom is.

[16] A (járásbíróság) 2023. április 27. napján kelt és a (törvényszék neve) 2023. szeptember 12. napján kelt (végzés száma) számú végzése folytán jogerőre emelkedett (ítélet száma) szám alatti ítéletével a felperest bűnösnek mondta ki közúti baleset okozásának vétségében. Az ítélet indokolása szerint a felperes haladása során figyelmetlensége miatt későn észlelte az előtte vele azonos forgalmi sávban közlekedő (személy 3 neve) által vezetett alperes tulajdonát képező, sebességét intenzíven csökkentő, majd megálló (típus 2 neve) gépjármű személygépkocsit, ezért gépjárműve elejével fékezés nélkül, mintegy 66-70 km/h sebességgel a (típus 2 neve) gépkocsi hátsó részének ütközött. Megállapítása szerint a baleset azért következett be, mert a vádlott megszegte azon jogszabályi rendelkezést miszerint a közúti közlekedésben résztvevő köteles úgy közlekedni, hogy a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse. Kimondta továbbá, hogy a megállapított tényállás tükrében kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a felperes figyelmetlensége okán másodperceken keresztül nem reagált arra a közlekedési szituációra, ami előtte történt, azaz a tőle elvárható gondosságot, figyelmet elmulasztotta, amely közlekedési szabályszegés büntetőjogi felelősségét megalapozza. A jogerős ítélet szerint a felperest a bűncselekmény eredménye tekintetében hanyag gondatlanság terheli.

[17] A (megye neve) Kormányhivatal Foglalkozási Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály Munkaügyi és Munkavédelmi Ellenőrzési Osztálya, mint munkavédelmi hatóság 2020. november 19-én kelt (határozat száma) számú határozatába megállapította, hogy a baleset idején a szervezet munkavégzés kritériumai fennállnak, kötelezte az alperest munkavédelmi hiányosságok megszüntetésére, ennek keretében arra, hogy a 2020. június 8-i munkabalesetet a hatályos jogszabályok alapján vizsgálja ki, készítsen munkabaleseti jegyzőkönyvet, gondoskodjon arról, hogy munkavállalója a munkavégzés időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelményeivel, valamint mindenkor győződjön meg munkavállalója munkára való alkalmasságáról. Az alperes a határozatot tudomásul vette, közigazgatási pert nem indított.

[18] A balesetet követően a felperes munkára nem jelentkezett, arra az alperes sem kötelezte, a közöttük fennálló munkaviszony hallgatólagosan ráutaló magatartással, közös megegyezéssel megszűnt.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[19] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 3 324 814 forint kártérítés, ezen összegből 3 165 888 forint jövedelem pótló kártérítés után 2020. december 8-tól, 280 000 forint ápolási és gondozási költség után 2020. október 30-tól a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, továbbá 1 000 000 forint sérelemdíj és ezen összeg után 2020. június 9-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat, továbbá perköltsége megfizetésére, amelynek mértékét a csatolt megbízási szerződés alapján 250 000 forint egyszeri ügyvédi munkadíjban és tárgyalásonként 60 000 forintban jelölt meg, amely összegeket áfa nem terhel.

[20] Az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölése útján a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (1) és (2) bekezdés, 167. § (1) bekezdés, 169. § és 173. §, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (1)-(2) bekezdés és 2:43. § a) pont rendelkezéseiben jelölte meg.

[21] Előadta, hogy az alperessel munkaviszonyban állt, a munkaviszony közöttük szóban jött létre, annak írásba foglalása az alperesnek felróhatóan nem történt meg. A munkabaleset munkavégzés közben érte az alperes másik munkavállalójának, (személy 3 neve)-nek munkakörébe eső feladatának teljesítése közben, annak magatartása miatt következett be, amely a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik. A balesetet az alperes munkavállalójának indokolatlan vészfékezése, majd tolatása idézte elő, aminek következtében olyan közel voltak egymáshoz, hogy ideje sem volt a fékre lépni, ezért fékezés nélkül összeütköztek.

[22] A baleset következtében súlyos sérüléseket, többszöri bordatörést, mellkasi, kéz, fej és lábsérülést szerzett, amely miatt először kórházi, majd otthoni ápolásra szorul. Sérülése miatt jelentős költsége és jövedelemkiesése keletkezett, élete elnehezült, lelki állapota azóta sem állt helyre, fáradékony, ingerült, alvási zavarokkal küzd.

[23] Álláspontja szerint a büntetőeljárás során megállapított büntetőjogi felelőssége nem zárja ki a munkáltató kártérítési felelősségét, mivel a munkaügyi bíróságot a büntetőeljárásban megállapított tényállás nem köti, kereseti kérelmét a munkajogi szempontokra figyelemmel kell elbírálni. Ennek kapcsán kifejtette, hogy az alperes munkavállalójának szabálysértési vagy büntetőjogi felelősségének kérdése a jelen jogvita elbírálása szempontjából irreleváns, mivel nem vele, hanem a munkáltatóval szemben érvényesít igényt. Meggyőződése szerint a baleset az alperes munkavállalójának magatartására visszavezethető okból következett be, mivel (személy 3 neve) az általa vezetett gépjármű sebességét váratlanul és meggondolatlanul, vészfékezéssel csökkentette annak ellenére, hogy erre semmilyen észszerű oka vagy magyarázata nem volt. E körben hivatkozott a közúti közlekedés szabályairól 1/1975. (II.5.) KPM-BM rendelet (a továbbiakban: KRESZ)

27. § (3) bekezdésének bekezdésében előírt feltételek hiányára, amelyekre (személy 3 neve) maga sem hivatkozott, ebből következően pedig az alperesi munkáltató felelőssége fennáll a munkavállalója magatartásáért.

[24] Az alperes ellenkérelme a felperes keresetének elutasítására és perköltségben történő marasztalására irányult, amelynek mértékét a csatolt megbízási szerződés kivonata alapján kérte megállapítani azzal, hogy áfa fizetésére nem köteles.

[25] Elsődleges védekezése szerint a felek között munkaviszony nem jött létre, a felek közötti szóbeli megállapodás vállalkozási jogviszonyra irányult. Ennek keretében vállalkozóként állapodott meg a felperessel, személyszállítási feladatok ellátásában, amelyért vállalkozói díjat fizetett. A jogviszony írásba foglalása elmaradt, a felperes számlát nem állított ki, amely azonban nem zárja ki a vállalkozási jogviszony létrejöttét, mindezek alapján tehát vitatta a munkabaleset tényét és az arra alapított felperesi kártérítési igényt is.

[26] Amennyiben ezen védekezését a bíróság nem találná megalapozottnak mentesülése körében hivatkozott arra, hogy a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta, e körben utalt a (járásbíróság) jogerős ítéletében megállapítottak alapján arra, hogy a felperest jogerősen bűncselekmény elkövetéséért elítélték, az ítélet megállapítása szerint pedig a baleset azért következett be, mert a felperes megszegte azon jogszabályi rendelkezést miszerint közúti közlekedésben résztvevőként köteles úgy közlekedni, hogy a személy és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse.

[27] A felperes az ítélet ellen fellebbezéssel nem élt, amely azt jelenti, hogy a büntetőügyben hozott ítélet tényállását, minősítését, indoklását és jogkövetkezményét tudomásul vette. Ezt a munkaügyi bíróság sem bírálhatja felül, ezért a kereset elutasításának van helye. Vitatta a kártérítési követelés kapcsán felmerülő költségeket és azok összegszerűségét, a sérelemdíj jogalapját és összegszerűségét.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[28] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy a felperes 2020. június 8-án történt balesetével okozati összefüggésben a felperest ért károk 20 %-át az alperes köteles megfizetni.

[29] Az alperes vitatására tekintettel elsődlegesen a munkaviszony fennállása kérdésében foglalt állást. Rögzítette, hogy a felek közötti szóbeli megállapodásnak tanúja nem volt, így annak tartalmát és a felek szerződéskötéskori szándékát a jogviszony fennállása alatt tanúsított magatartásuknak és a munkaviszonyra jellemző jegyek fennállásának vizsgálatával állapította meg.

[30] Ebben a körben mérlegelési körébe vonta az Mt. 45. § (1) bekezdésében rögzítettek alapján a munkaviszony létrejöttéhez szükséges kritériumok meglétét, amelynek kapcsán kifejtette, hogy a munkakörben való megállapodás a munkafeladatok meghatározását jelentik, amelyet a felek egyértelműen rögzítettek, akként, hogy a felperes feladata a (cég neve) munkavállalóinak lakóhelyük és munkahelyük közötti szállítása volt. Utalt arra is, hogy a (személy 1 neve)-nél ellátott azonos feladatokra tekintettel további részletekben a feleknek megállapodniuk nem kellett. Megalapozottnak találta továbbá azt is, hogy a felek a munkaviszony létrejöttének másik konjunktív feltételében, az alapbérben is megállapodtak oly módon, hogy „kanyaronként” nettó 6 000 forint, azaz napi 18 000 forintban rögzítették azt.

[31] Lényeges körülményként értékelte továbbá azt is, hogy az alperes alkalmazásában felperessel egyidőben további 10-12 fő állt ugyanazon munkakörben, ugyanazon feladatok ellátására, mint a felperes, továbbá, hogy az alperes elkérte a felperes különböző

okmányainak másolatát és amely az alperes gépjárművek vezetésére szóló meghatalmazás elkészítéséhez nem volt szükséges. Ezen utóbbi körülményt úgy értékelte, hogy azok a munkaszerződés írásba foglalásához voltak szükségesek. Értékelte továbbá az alperes nevében 2020. március 30-án kiállított COVID igazolást, amelyet annak ellenére fogadott el bizonyítékként, hogy az alperes az azon szereplő aláírást sajátjának nem ismerte el, ugyanakkor az igazolást az alperes bélyegzőjével ellátottan, az alperesi iroda dolgozói állították ki abban a tudatban, hogy a felperes munkaviszonyban áll az alperesnél. Az alperes eljárásának esetleges szabálytalanságát nem értékelhette a felperes terhére. Szintén a munkaviszony jellemző jegyeként értékelte, hogy a felperes naponta három fuvarát teljesített, egy héten öt napot dolgozott, néha szombati napon is túlórázott, amely túlóra fogalma a vállalkozási jogviszonyban nem értelmezhető. Szintén a munkaviszony fennállásaként értékelte az alperesnek a balesetet követően tanúsított magatartását, ennek körében a felperes bejelentését, az adóhatóságnál elvégzett önellenőrzést, a személyi jövedelemadó előlegek adóhatóság részére történő megfizetését és a bérlapok megküldését is. E körben nem fogadta el az alperes azon védekezését miszerint a könyvelő önhatalmúlag, előzetes beleegyezése nélkül járt volna el. Rámutatott, hogy amennyiben ez valóban így lenne, az alperes ezen könyvelői magatartást egy újabb önellenőrzéssel kiküszöbölhette volna, azonban ezt nem tette. Ezzel szemben a bérjegyzékek kiállítására, majd pedig a 2020. évi személyi jövedelemadó bevallásához szükséges 20M30-as összesített igazolás kiállítására is sor került. Ezek alapján az alperes 2020. évben mindösszesen 1 942 257 forint munkaviszonyból származó bérjövédelmet fizetett meg a felperesnek.

[32] A fenti bizonyítékokkal szemben a munkaviszony fennállásának cáfolatára nem fogadta el azt a körülményt, hogy a felperes saját gépjárművével dolgozott, valamint rövid időszakban a felperes párja helyettesítette. E körben utalt a Kormányhivatal jogerős határozatában foglalt megállapításokra, amely alapján, a baleset idején a szervezett munkavégzés kritériumai fennálltak, az alperes részéről pedig munkavédelmi hiányosságok kerültek feltárára, amelyeket az alperes tudomásul vett. Mindezekre tekintettel további a felperes által felajánlott bizonyítást mellőzte.

[33] Ezt követően azt vizsgálta, hogy a munkáltató kártérítési felelőssége fennáll-e, amelynek rámutatott, hogy a felperes munkavégzése közben, munkaköri feladatának teljesítése során, munkaviszonyával összefüggésben keletkezett a kára így megállapította, hogy a munkaviszony és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggés fennáll.

[34] Az alperesi védekezésre figyelemmel végezetül abban a kérdésben foglalt állást, hogy az alperes részben vagy egészben mentesül-e a felelősség alól. Ennek kapcsán rögzítette, hogy a munkáltató kártérítési felelőssége objektív, azaz megállapításának nem feltétele, hogy a kár bekövetkezése a munkáltatónak felróható legyen, azaz nem kell a kárnak a munkáltató magatartásával okozati összefüggésben állnia. Ezen objektív felelősség alól kimentésre csak abban az esetben van lehetőség, ha a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartására idézte elő, amelynek bizonyítása az alperes érdekét képezte.

[35] Az alperes kimentését kizárólag a büntetőeljárásban született jogerős bírósági ítéletre alapozta, amely a felperest bűnösnek mondta ki a KRESZ szabályszegése miatt, amelyből következően a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása idézte elő. Védekezése alapján a munkaügyi bíróság a büntető bíróság ítéletében megállapított tényállást nem bírálhatja felül. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 263. § (2) bekezdés, valamint 264. § (1) bekezdésének rendelkezései alapján rámutatott, hogy a büntető bíróság által megállapított tényállás az elsőfokú bíróságot nem köti, a tényállás szabad megállapításának egyetlen abszolút korlátját az képezi, hogy a jogerősen elbírált bűncselekmény esetén a bíróság nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, ezt meghaladóan azonban a büntető bíróság ítéletében

megállapított tényálláshoz nincs kötve, azzal szemben megállapíthat olyan tényállási elemet, amelyet a büntető bíróság nem vizsgált, vagy vizsgált de nem talált bizonyítottnak.

[36] A büntetőeljárásban beszerzett igazságügyi szakértői véleményt jelen eljárásban történő felhasználását engedélyezte, mérlegelési körébe vonta továbbá a büntetőeljárás során beszerzett tanúvallomásokat, így (tanú 1 neve), (tanú 2 neve), (tanú 3 neve), (személy 3 neve), valamint (tanú 4 neve) tanúk vallomásait. A büntetőeljárásban beszerzett szakértői véleményt idézve rámutatott, hogy a (típus 2 neve) gépjármű fékezése intenzitásáról ténymegállapítás nem tehető. A (típus 2 neve) gépkocsi haladási sebességét a baleset előtt 80-85 km/h, míg a felperesét 60-70 km/h sebességben találta megállapíthatónak azzal, hogy az ütközéskor a (típus 2 neve) gépjármű hátramenete nem valószínűsíthető. Idézte továbbá a szakértői vélemény eltérő intenzitású fékezések esetén az ütközés bekövetkezésének valószínűségére vonatkozó megállapításait. Az elsőfokú eljárás során a büntetőeljárásban beszerzett igazságügyi szakértői vélemény kiegészítését rendelte el, amelynek alapján a szakértő rögzítette, hogy nem állapítható meg, hogy a (típus 2 neve) gépkocsi féklámpájának felvillanásakor a felperes gépjárműve milyen távolságra lehetett. Nem állapítható meg, hogy a (típus 2 neve) személygépkocsi állt-e az ütközéskor, ha igen, mennyi ideig, ezen belül az sem, hogy a (típus 2 neve) személygépkocsi vezetője hátramenetet hajtott-e végre, és ha igen, akkor az milyen útszakaszon, milyen időtartamban történt. Rögzítette azonban, hogy ha a (típus 2 neve) személygépkocsi féklámpájának felvillanásakor határozza el a felperes járműve fékezését, úgy abban az esetben, ha a felperes vészfékezést alkalmaz, akkor a (típus 2 neve) személygépkocsi fékezésétől függetlenül meg tudott volna állni, amennyiben intenzív fékezést alkalmaz, úgy a (típus 2 neve) vészfékezése esetén esetleg, míg intenzív és lassító fékezés esetén bizonyosan meg tudott volna állni, ha pedig a felperes lassító fékezést alkalmaz, úgy a (típus 2 neve) vészfékezése esetén nem, intenzív fékezése esetén esetleg, lassító fékezése esetén pedig bizonyosan meg tudott volna állni.

[37] A fenti bizonytalanságok okán kategorikus szakértői megállapítás a baleset elkerülhetetlenségére vonatkozóan nem tehető. Nem zárható ki, hogy a (típus 2 neve) személygépkocsi féklámpájának felvillanásakor a járművek között olyan kis távolság volt, hogy a felperes nem tudott volna megállni a féklámpa felvillanásakor, azonban az kategorikusan kijelenthető, hogy a felperes számára késedelem nélküli cselekedet esetén lett volna lehetőség a járművet fékezni, amelyre azonban nem került sor.

[38] A bíróság a kiegészített szakértői véleményt aggálytalanként elfogadta és annak ellenére, hogy a baleset elkerülhetősége vonatkozásában kategorikus megállapítás nem volt tehető, az megállapítható, hogy a felperesnek lett volna lehetősége a gépjárművét késedelem nélkül fékezni, amire azonban annak ellenére sem került sor, hogy arra a felperesnek 1,8-5,2 másodperce állt rendelkezésére, azonban ez sem biztos, hogy a baleset elkerülését eredményezte volna. Elfogadta továbbá a szakértői vélemény alapján a tolatás lehetőségének figyelmen kívül hagyását is.

[39] Mindezeket összességében értékelve arra a megállapításra jutott, hogy a felperes figyelmetlensége okozta a balesetet, így nem állapította meg, hogy a felperes nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, ugyanakkor azt a körülményt sem tudta teljes bizonyossággal megállapítani, hogy alperes munkavállalója intenzíven fékezett vagy vészfékezett-e a megállás előtt. A szakvélemény alapján azt sem találta megállapíthatónak, hogy a felperes elkerülhette-e a balesetet, erre csak akkor kerülhetett sor, ha vészfékezést alkalmaz.

[40] Mindezeket összességében értékelve tényként rögzítette, hogy a felperes figyelmetlen volt, azonban figyelmetlensége mellett sem biztos, hogy az ütközéspont előtt meg tudott volna állni. A munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló kártérítési felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI. 25.) KMK vélemény II. 5. pontjára utalással rögzítette, hogy nem volt megállapítható, hogy a kárt kizárólag a felperes

elháríthatatlan magatartása okozta, mivel az alperes érdekkörébe tartozó, munkavégzése során az alperes ellenőrzési körébe tartozó másik munkavállalója által vezetett személygépkocsival indokolatlanul, hirtelen, intenzíven vagy vészfékezéssel megállt, amely független attól, hogy szabályos-e, szabálysértést megvalósít-e vagy sem, az az általános élettapasztalat és közlekedés szerint is veszélyes manővernek minősül.

[41] Nem találta kétséget kizáróan megállapíthatónak, hogy a felperes figyelmesebb vezetése esetén a baleset mindenképpen elkerülhető lett volna, azt viszont igen, hogy az intenzív fékezés és megállás nélkül a baleset nem következett volna be. A bírósági gyakorlatra hivatkozással rámutatott, hogy a felperes büntetőjogi felelősségének megállapítása önmagában nem zárja ki a munkáltató kártérítési felelősségének megállapítását. Utalt arra, hogy a büntető bíróság a baleset okaként a felperes figyelmetlenségét, a KRESZ szabályának gondatlan megszegését jelölte meg, ugyanakkor azt nem, hogy a baleset kizárólagosan emiatt következett be, tekintettel arra, hogy az alperesi munkavállaló cselekményét nem tette a vád tárgyává.

[42] Az Mt. 167. § (2) bekezdése alapján a felperes nagyfokú vétkes közrehatására tekintettel kármegosztást alkalmazott, amelynek kiindulása kapcsán az 1/2008. (VI. 25.) KMK vélemény II. 5., III. 4. pontjára utalva rögzítette, hogy a munkáltató vétkesség nélküli felelősségéből kell kiindulni, amelyet fokoz a munkáltató vétkessége, és ezeket kell egybevetni a munkavállaló vétkes közrehatásával. Súlyos munkavállalói magatartás azonban a munkavállalóra terhesebb kármegosztást is indokolhat. Ennek kapcsán mérlegelés körébe vonta, hogy a felperes súlyosan figyelmetlen, gondatlan eljárását, a megszegett közlekedési szabálysértést és a megállapított büntetőjogi felelősséget, amelyeket önmagukban olyan súlyú vétkes magatartásként értékelt, amely a felperesre nézve terhesebb kármegosztást indokolt. Értékelte továbbá, hogy a felperes 1976 óta rendelkezik vezetői engedéllyel, rendszeresen vezet, balesetet, ezt megelőzően 2 000 000 kilométert vezetve nem okozott, gyakorlott sofőrnek minősült, akitől fokozottan elvárható volt, hogy járművezetés közben kellő körültekintést és figyelmet tanúsítson, különösen úgy, hogy még három utast szállított, akiknek testi épségéért felelősséggel tartozott.

[43] Mindezekre figyelemmel a felperes balesetben történő közrehatásának arányát 80-20 % arányban, a felperesre terhesebb mértékben állapította meg.

A fellebbezések és ellenkérelmek

[44] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben mindkét fellebbezést jelentett be.

[45] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Támadta továbbá az eljárás szabálytalansága miatt előterjesztett kifogás tárgyában született bírósági döntést is.

[46] Az elfogultság, valamint az eljárás szabálytalansága miatti kifogás körében előadta, hogy az eljárás során kérte a bírósági hanganyagok kiadását. E körben sérelmezte, hogy amennyiben hangfelvétel is készült a tárgyaláson elhangzottokról az miért nem áll teljes terjedelemben rendelkezésre, miért nem hallhatók rajta az eljáró bíró kérdései. Az alperesi könyvelő meghallgatása alkalmazott-e hangfelvételt, ha nem akkor miért nem. Amennyiben pedig igen, úgy kéri a hangfelvétel kiadását, amelyekre választ nem kapott. Ebben a körben nem tartja elfogadhatónak, hogy a hanganyag kiadására nem került sor, kérte a hanganyag vizsgálatát figyelemmel arra, hogy személyes adatkezelés, amelyre nincs törvényi felhatalmazás. Az elfogultság körében kérte értékelni a felperes 2023. áprilisi beadványának vizsgálatát, amelyet a bíróság azt követően vizsgált, hogy az alperes jelzéssel élt erre vonatkozólag egy beadványában. Az új 2. oldalon a felperes már igazságügyi mezőgazdasági szakértő kirendelésére tesz indítványt, további kérdéseket fogalmaz meg a büntetőeljáráshoz

kirendelt igazságügyi műszaki szakértő felé, álláspontja szerint ez adott lehetőséget a felperes jogi képviselőjének határidőn túl bizonyítási indítvány előterjesztésére az elmulasztott kérdések feltételére, amelynek a bíróság teret adott. Tette ezt annak ellenére, hogy a büntetőeljárásban a felperes védővel járt el, ahol lehetősége lett volna ezen kérdéseket a szakértőnek feltenni. A büntetőeljárásban született döntéssel szemben, így a szakértő által előadottakkal szemben fellebbezést a felperes nem terjesztett elő. Sérelmezte továbbá, hogy a szakértőnek feltett kérdésére választ nem kapott. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság elfogultságot tanúsított, amikor teret engedett a sorozatos keresetmódosításnak, elkészített előterjesztés, bizonyítási indítványoknak, ennek keretében hiányos és iratellenes tényállítást állapított meg, a baleset okát a tényállás nem tartalmazza, és jogellenesség nélkül került sor a kármegosztás alkalmazására. Sérelmezte továbbá, hogy az utolsó tárgyalás beállítására azon okból került sor, hogy korábbi időpontra kerüljön, majd egy ismételt beállítás következtében későbbi időpontra került elhalasztásra, amelyre az alperesi képviselő idézése nem volt szabályszerű.

[47] Hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes meg nem engedetten módosította keresetét, illetve megváltoztatta tényállítását. E körben rámutatott, hogy a 2020. december 22-én érkezett kereset szerint az alperes munkavállalója a záróvonalnál hirtelen vészfékezett, tolatni kezdett, ez alapján az alperesi munkavállaló jogsértését a tolatásban látta megvalósulni. Ezt támasztja alá a felperes jogi képviselője 2023. március 9-i tárgyaláson jegyzőkönyvben tett előadása is. A 2022. március 9-i keresetmódosítás a megállás vagy tolatás kérdésében tényállítást nem tartalmaz. A szakértői vélemény beszerzését követően a felperes már azt a tény állította a kereset megváltoztatása nélkül, hogy az alperesi munkavállaló nem tolatott, hanem hirtelen fékezéssel csökkentette a sebességét, megszegte ezáltal a KRESZ 27. § (3) bekezdésének rendelkezéseit, amely nem a tolatásra vonatkozó szabály. A felperes ténykérdésben és a jogellenességben/jogalap kérdésében változtatott előadást arra irányuló bírósági feljogosítás nélkül, egyebekben pedig a bíróság az alperest nem hívta fel nyilatkozat megtételére.

[48] Támadta továbbá az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást. E körben rámutatott, hogy az ítélet [6] bekezdésében szereplő azon megállapítás miszerint (személy 3 neve) hirtelen erőteljesen fékezett, intenzíven, vagy vészfékezéssel megállt az úton iratellenes, egyebekben alternatív vagy vagylagos tényállítás megállapítására nincs mód. Az intenzív és vészfékezés közötti jelentős különbségeket az elsőfokú bíróság nem oldotta fel, egyebekben utalt rá, hogy a szakértő előadása szerint nem került olyan nyom a helyszínen rögzítésre, amely a felperes állítását, ezáltal pedig a munkaügyi bíróság ítéletének tényállítását igazolná. Ennek kapcsán rámutatott, hogy a büntető bírósági ítélet szerint a felperes, mint terhelt az alperes munkavállalói figyelmetlensége miatt az (Z) forgalmi rendszámú gépjármű sebességét intenzíven csökkentő, majd megálló gépkocsiba fékezés nélkül mintegy 66-70 km/h sebességgel az úttesttel közel párhuzamos helyzetű (típus 2 neve) gyártmányú személygépkocsi hátsó részének ütközött. Ezen a másodfokú bíróság nem változtatott, a felperes pedig fellebbezést nem terjesztett elő. Bár a felperes figyelmetlensége szerepel az elsőfokú bíróság ítéletében, az okozati összefüggés kérdése ehhez nem társul. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kereseten túlterjeszkedett, mivel a vészfékezés fogalmát a kereseti kérelem nem tartalmazza. A jelen ügy tényállásának megállapítása más jogterület speciális szabályainak alkalmazása nélkül nem lehetséges, ahhoz szükséges a szakértő véleménye, amit a büntetőeljárásban előadott szakvéleménnyel egyezően fenntartott, így az elsőfokú bíróság ítéletének megállapítása iratellenes. Sérelmezte továbbá, hogy kimaradt az ítélet tényállásából, hogy a felperes fékezés nélkül ütközött az alperes tulajdonát képező gépjárműbe.

[49] Hivatkozott továbbá arra, hogy az ítélet tényállása nem tartalmazza a rendőrségi, ügyészségi vizsgálatnak alperesi munkavállaló felelősségét és a baleset okozásában felróhatóságának és jogsértésének hiányát megállapító rendelkezését, nem tartalmazza a bíróság megkeresésére adott ügyészségi tájékoztatást sem, valamint a felperes által az alperes tulajdonát képező gépjárműben okozott kár összegét sem.

[50] Az ítélet [2] bekezdése hiányos, hiszen a felperes fordulónként fizetett díja tartalmazta az üzemanyag költségét is, annak ellenére, hogy ebben a körben a 2023. március 9. napján kelt tárgyalási jegyzőkönyv alapján egyezően nyilatkoztak. Annak ellenére tekintette bérjellegű kifizetésnek a meghatározott összeget, hogy az tartalmazta a gépjármű amortizációjának ellenértékét és az üzemanyag költségét is.

[51] Mindezek alapján a tényállás hiányos, iratellenes, pontatlan, annak kiegészítése, módosítása szükséges, a hiányosságok pedig az ítéletre kihatással vannak.

[52] Támadta továbbá az elsőfokú bíróságnak a munkaviszony fennállására vonatkozó megállapítását. E körben előadta, hogy a felek között nem munkaviszony, hanem vállalkozási jogviszony jött létre. Ennek kapcsán hivatkozott arra, hogy a munkaszerződés írásba foglalására azért nem került sor, mert a feleknek nem állt szándékukban ilyen szerződés megkötése. A felperes (személy 1 neve) tájékoztatása alapján nála vállalkozói jogviszonyban állt, ezért ugyanilyen konstrukcióban kívánta ő is a foglalkoztatni a felperest. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott okmányokra a vállalkozási szerződés elkészítéséhez is szüksége lehet. A munkaviszonyt kizáró tények körében hivatkozott arra, hogy a felperest betegsége idején párja helyettesítette, amely munkaviszonyban nem fordulhat elő. Ennek kapcsán az elsőfokú bíróság ítélete magyarázatot nem tartalmaz. A felperes helyettesítése tipikusan a vállalkozási jogviszonyra jellemző elem, amely körülményre tekintettel a munkaviszony megállapítása önmagában megalapozza az elsőfokú bíróság elfogultságát. Rögzítette továbbá, hogy munkabér kifizetésére nem került sor, ezt alátámasztja, hogy bérelszámolás, bérjegyzék nem került kiállításra, átvételekor pedig elismervény nem született. Az alperes személyes meghallgatásakor előadta, hogy a felperessel abban állapodtak meg, hogy egyben állít ki számlát, amely az adóéven belül nem jelentett volna problémát. Lényeges kérdésnek tekintette továbbá, hogy a felperes saját tulajdonú gépjárművel végezte a tevékenységét, amely a vállalkozási jogviszony tipikus eleme, nem a munkaviszonyé. Az ítélet indokolásában munkaidő nyilvántartásról beszél, alaptalanul és iratellenesen, ezzel szemben nem munkaidőre vonatkozó megállapodás jött létre a felek között, hanem arra, hogy hány kanyart kell teljesíteni a felperesnek egy nap, ami vállalkozási szerződés tipikus eleme. A felperes nem munkaidő-nyilvántartást juttatott el az alperes részére, hanem elszámolást a teljesített kanyarokról. Ez alapján pedig fuvarozási díjat fizetett ki neki, amely tartalmazta az üzemanyag költséget és az amortizációt. Mindezek alapján a felek között vállalkozási, azon belül is fuvarozási szerződés jött létre. Egyebekben sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet magánszemélyként kötelezte és folytatta le az eljárást az alperessel szemben, annak ellenére, hogy (alperes neve) egyéni vállalkozó volt.

[53] A munkaviszony fenn nem állása körében rámutatott, hogy az alperes nem ad utasítást a felperesnek, nem fizetett munkabért, a felperes nem jár munkába, amelyet az alperes nem kifogásol és nem mond fel, felperes nem követel munkabért és nem mond fel, a felek a munkaviszonyt nem szüntették meg, ezek pedig szintén a vállalkozói jogviszony fennállását támasztják alá.

[54] A kártérítési felelősség megállapítása körében rámutatott, hogy a (járásbíróság) jogerős ítéletében külön foglalkozott a felperes azon védekezésével, miszerint a balesetet az alperesi munkavállaló tolató magatartása idézte elő. Ennek körében hivatkozott arra, hogy a büntető bíróság objektív eszközökkel cáfolta a tolatást, ezzel szemben megállapította, hogy a gépjármű állt a baleset bekövetkezésakor. Álláspontja szerint a felperes ezzel ellentétes

tényállítása ellentétben áll a büntető bíróság ténymegállapításával, amelyet a szakértői vélemény is cáfol. Ennek kapcsán idézte a büntetőügyben eljáró bíróságok okfejtését. Rámutatott, hogy a büntetőeljárás indokolása alapján a baleset kizárólag a felperes magatartása miatt következett be, a kizárólagos felelősség megállapítása pedig nem ad jogi alapot a kármegosztás alkalmazására, amelyre jelen eljárás során több alkalommal is történt utalás. Hivatkozott továbbá arra, hogy a munkabaleset feltétele a munkaviszony fennállta, ez pedig nem állt fenn. Abban az esetben, ha a munkaviszony fenn is állt volna az Mvt. 87. § 3. pontja alapján az a magatartás sem minősül munkabalesetnek, amelyet a felperes részéről kizárólagosan elkövetett bűncselekményt valósít meg. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének megállapítása ellentétben áll a Pp. 264. §-ában foglaltaknak. Nem vitatta, hogy a két bíróság más jogszabályok és más szempontok alapján dolgozik, azonban ez nem vezethetett oda, hogy a polgári bíróság saját jogszabályát és szemléletét alkalmazva elvonja a büntető bíróság jogkörét és felülbírálja annak döntését. Az sem eredményezheti, hogy merőben eltérő tényállást állapítson meg és az okozati összefüggést megváltoztassa, valamint az sem fogadható el, hogy történeti tényállást azonos adatok mellett megváltoztassa. Tekintettel arra, hogy a két bíróság azonos adatok alapján, azonos szakértői véleményre alapozva hozott döntést a cselekménysor tényállásában nem lehet eltérés a két határozat között.

[55] A baleset mechanizmusa az okozati összefüggés, az ehhez szorosan kapcsolódó tényállásszerűség és bűnösség, továbbá a közrehatás kérdése nem térhet el, mivel eltérése a bűnösség kérdését érintené.

[56] Az elsőfokú bíróság nem fogadta el az alperes azon védekezését, miszerint a vádhatóság vizsgálata ellenére nem talált olyan magatartást az alperesi munkavállaló részéről, amely jogsértő lett volna, így vele szemben sem büntetőeljárást, sem szabálysértést nem indított. Ezt a (járási ügyészség) a bíróság megkeresésére megerősítette, megállapítva, hogy az alperes munkavállalói jogsértést nem követett el, nem hatott közre a baleset létrejöttében. Ezen ok miatt nem indított eljárást vele szemben. A baleset bekövetkezte kizárólagosan a felperes jogellenes magatartása miatt következett be, az alperes munkavállalójának jogellenessége hiányában azonban a kártérítési felelősség megállapítására nem kerülhet sor.

[57] Annak ellenére történt kármegosztás alkalmazása, hogy a büntető bíróság ítéletében fel sem merült az alperesi munkavállaló közrehatásának kérdésköre, ez pedig annyiban köti az elsőfokú bíróságot, hogy az a bűnösséghez és a bűnösség fokához kötődő kérdés. Közrehatás hiányában pedig kármegosztás nem alkalmazható a büntetőügyben született határozattal szemben a felperes nem fellebbezett, azon eljárásban még beszorult lábára hivatkozott a fékezés hiánya körében. Utalt továbbá arra, hogy a büntető bíróság vagy megállapítja a vádlott bűnösségét vagy nem. Jelen esetben a másodfokú büntető bíróság megállapította, hogy a kárt a felperes kizárólagos elháríthatatlan magatartása következett be a felperes követte el a bűncselekményt.

[58] A közrehatás és kármegosztás körében ismét utalt arra, hogy az alperes jogellenességet nem követett el, az alperes munkavállalójának jogellenes magatartását senki nem állapította meg, így mérlegelni csak akkor lehetne, ha mindkét fél részéről történt volna jogellenesség. Álláspontja szerint az ítélet [58] bekezdésében lévő körülmények vizsgálata során csak az állapítható meg, hogy szubjektív értékeken túl jogszabályhely, jogellenesség az alperes tekintetében nem található, így a levezetés és indokolás nem követhető.

[59] Kármegosztás alapja és egyben feltétele a jogellenesség, amely okozati összefüggésben kell álljon a kár bekövetkeztével. Önmagában az a jogellenesség, ami a kár bekövetkezéséhez nem vezet, nem releváns. Az alperes vonatkozásában semmilyen jogellenesség nem került igazolásra. Az elsőfokú bíróság ítéletében nem jelölte meg, hogy az alperes milyen jogszabályt szegett meg, azzal összefüggésben milyen kár következett be. Ha

pedig lenne is ilyen megállapítás, akkor is vizsgálható lenne, hogy ha a jogosult hatóság nem állapít meg jogellenességet, mely jogszabályi felhatalmazás alapján jár el a bíróság.

[60] Egyebekben álláspontja szerint a kármegosztás mértéke kapcsán nem értékelte az elsőfokú bíróság kellő súllyal azt, hogy a felperessel szemben járművezetéstől eltiltást, valamint pénzbüntetést is alkalmaztak. Kármegosztás alkalmazása álláspontja szerint önmagában az elsőfokú bíróság ítéleti tényállításának [6] bekezdése alapján kizárt lenne.

[61] Végezetül kitért arra, hogy az ítélet nem tartalmaz rendelkezést avonatközásban, hogy a felperes, mint munkavállaló az általa okozott kárért milyen mértékben felel. Tekintettel arra, hogy az alperes gépjárművén több millió forintos kárt okozott, ezen vonatkozásban azonban sem az ítélet tényállása, sem az indokolás nem tartalmaz semmilyen megállapítást, így azt, hogy a munkavállaló milyen mértékben, miként felel az okozott kárért. Álláspontja szerint azt is ki kellett volna mondani az elsőfokú bíróságnak, hogy a felperes milyen mértékben, hány havi távollétének megfelelő összeget köteles megfizetni az alperesnek. Az alperes addig nem tud a fenti kárfelelősségre hivatkozni, amíg a jogviszony kérdésében nem születik jogerős döntés.

[62] A felperes fellebbezési ellenkérelme az alperes keresetének elutasítására irányul. Rámutatott, hogy a peres eljárás során mindvégig hivatkozott az alperesi munkavállaló balesetben történő közrehatására, álláspontja szerint önmagában az a körülmény, hogy az alperesi munkavállaló büntetőjogi felelősségét nem állapították meg a jelen eljárásban nem bír relevanciával, különös tekintettel arra, hogy az általa tett feljelentés miatt indult eljárás érdemi határozattal nem került lezárásra. A büntetőeljáráshoz képest a jelen perben a munkaügyi perek speciális szempontjait figyelembe véve a bíróság további bizonyítást folytatott le, a büntető bírósággal egyezően megállapította, hogy a figyelmetlenség okozta a balesetet, azonban sem az első, sem a másodfokú büntető ítélet nem tartalmazza, a baleset kizárólag emiatt következett volna be. Ennek hiányában pedig kármegosztásnak van helye.

[63] A munkaviszony fennállása körében álláspontja szerint az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét támadja, amelyre azonban csak okszerűtlen mérlegelés esetében lenne lehetőség. Ilyen okszerűtlen mérlegelési tevékenységet azonban a fellebbezés nem jelölt meg. Álláspontja szerint az írásbeli munkaszerződés hiányára történő hivatkozás a Pp. 373. § (2) bekezdés alapján a fellebbezésben már nem lehetséges, mindazonáltal a munkaszerződés írásba foglalásának elmaradására kizárólag a munkavállaló hivatkozhat.

[64] A fellebbezésben hivatkozott tényállás téves megállapítása körében előadta, hogy az alperes ezt kizárólag a saját előadásaira alapozottan teszi, ezzel ellentétben az elsőfokú bíróság e körben tett megállapításai, mérlegelési tevékenysége a munkakörben és alapbérben történő megállapodás, a személyes iratok elkérése körében megalapozott. Utalt e körben arra, hogy vállalkozási szerződéshez ilyen személyes adatokra nincs szükség. Helyesen vonta továbbá az elsőfokú bíróság mérlegelési körébe, a munkáltatói igazolást, az adóhatósághoz benyújtott iratokat, a munkavédelmi hatóság megállapításait. Előadta továbbá, hogy számlát az alperes soha nem kért, a bérlapok alapján pedig részére munkabért fizetett.

[65] Rámutatott továbbá, hogy a büntetőjogi felelősség és a munkáltatói kártérítési felelősség körében vizsgálandó szempontok eltérőek. E körben a munkaügyi bíróság megállapíthat olyan tényállási elemet, amelyet a büntető bíróság nem vizsgált, vagy vizsgált, de nem talált bizonyítottnak. Ennek során nem kizárólag a büntetőügy iratait vette figyelembe, hanem bizonyítást folytatott le, amelynek során a szakértői vélemény kiegészítésére és tanúvallomások mérlegelésére is sor került. Egyetértett az alperes azon hivatkozásával miszerint a bűnösség megállapítására vagy sor kerül vagy nem, ezzel ellentétes megállapítást az elsőfokú bíróság sem tett, csupán a bűnösség mellett vizsgálta, hogy milyen mechanizmusok mellett következett be a kár és azért kit terhel felelősség.

[66] Vitatta a nem megengedett keresetmódosítás vonatkozásában tett hivatkozásokat, e körben előadta, hogy a vészfékezést már eredeti keresetében, majd jogi képviselővel eljár per felvételi iratában és nyilatkozatában is megtette. Ez alapján nemcsak arra hivatkozott, hogy az alperes munkavállalója tolatott, hanem arra is, hogy az előzést követően nem számíthatott annak vészfékezésére, pláne nem tolatására, e körben pedig az alperes megtévesztő magatartást tanúsított. Így megalapozatlan, hogy vészfékezésre ne hivatkozott volna. A büntető ítélet is intenzív fékezéssel tesz említést. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította, hogy ha fékez, akkor sem biztos, hogy elkerülhette volna a balesetet, így ezen megállapítása sem minősül iratellenesnek.

[67] Álláspontja szerint alaptalanul hivatkozik az alperes a rendőrségi és ügyészségi vizsgálat eredményére tekintettel arra, hogy az érdemi határozattal nem került lezárásra. Álláspontja szerint az alperes gépjárművében bekövetkezett kár nagysága jelen per elbírálása szempontjából nem jelentős, míg a 4., valamint 10. sorszám alatti jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozatok kapcsán munkabér vonatkozásában kanyaronként 6 000 forintos összegben állapodtak meg, az üzemanyag költségről pedig az alperes nevére kért számlát, amelyet kifizetett neki. Ezáltal alaptalanul hivatkozik arra, hogy nem vitatta, vagy, hogy elfogadta volna, hogy a 6 000 forint/kanyar az üzemanyag költséget is tartalmazza. A megállapított összeg alapbér volt, ezen tényállításnak cáfolatára vagy az összegnek a benzin költséget magában foglaló voltára az alperes semmilyen bizonyítást nem ajánlott fel.

[68] Összességében utalt arra, hogy a munkáltató kártérítési felelőssége objektív, a kimentés körében kellett a bíróságnak az alperesi védekezést megfelelően értékelni és ez alapján pedig a kármegosztás tekintetében megfelelő döntést hozott. Az eljárás szabályszerűsége kapcsán hivatkozott arra, hogy az elfogultsági kifogást az alapügyben (végzés 2 száma) szám alatti végzésben elbírálták, a hangfelvételek tárgyában benyújtott kifogást pedig a bíróság az 57. sorszám alatti végzésében elbírálta. Az alperes az eljárási szabályokat nem kívánja tudomásul venni, elfogultságként kíván minden olyan intézkedést beállítani, amelynek körében intézkedése eredménytelen, vagy az olyan mérlegelés eredményként hozott bírósági megállapításokat, amely nem az ő ellenkérelme szerint született. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eljárási szabályoknak maradéktalanul megfelelően folytatta le eljárását.

[69] A felperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatására, a kármegosztás mértékének az alperesre nézve terheesebb 80 %-ban történő megállapítására, valamint a másodfokú eljárás során felmerült k költségeinek megállapítására irányult.

[70] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a munkaviszony fennállását és hogy alaptalan azon hivatkozás, hogy a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta volna, azonban a kármegosztás mértékét illetően helytelen következtetésre jutott. E körben utalt arra, hogy a balesetet az alperes munkavállalójának hirtelen, erőteljes, intenzív, vagy vészfékezése idézte elő. A szakértői vélemény arra a következtetésre jutott, hogy 1,8-5,2 másodperc állt rendelkezésére a fékezésre, azonban azt is megállapította, hogy ha fékez, akkor sem biztos, hogy elkerülhette volna a balesetet. Így tehát a baleset elkerülhetősége tekintetében kategorikus megállapítás nem tehető. Ha pedig ilyen megállapítás nem tehető, a károkozásban vétkessége mértéke sem lehet súlyosabb. E körben idézte a kiegészítő szakértői véleményben szereplő megállapításokat, amely alapján fékezés esetén sem lett volna a baleset elkerülhető, csak az esetleges károk mértéke változott volna. Utalt arra, hogy a büntető bíróság ítélete alapján a közúti baleset gondatlan okozásában, hanyag gondatlanság terheli, amely alapján nem látta figyelmetlensége esetleges, lehetséges következményeit. A baleset kiindulópontja az alperes hirtelen fékezési manővere, amely a közlekedés szerint is veszélyes manőver volt, egyebekben az alperesi munkavállaló vezetési stílusát illetően a meghallgatott tanúk is azt veszélyesnek minősítették. Mindezek kapcsán

felelőssége körében az alperesi munkavállaló magatartását kellett volna összevetni a felperes figyelmetlenségével és ezek helyes mérlegelésekor az alperesre nézve terheesebb 80 %-os kármegosztást alkalmazni.

[71] Az alperes fellebbezési ellenkérelme a felperes fellebbezésének elutasítására irányult. E körben megismételte a büntetőeljárásban született megállapításokra vonatkozó előadását, valamint a fellebbezésében korábban előadottakat, amelyekkel álláspontja szerint szemben megy az a megállapítás, hogy a felperes nem volt 100 %-ban bűnös a terhére adott bűncselekmény elkövetésében, csak 80 %-ban. Tette ezt annak ellenére az elsőfokú bíróság, hogy a büntető bíróság nem állapított meg közrehatást, amely köti a munkaügyi bíróságot, mivel ez a bűnösséghez és bűnösség fokához kötődő kérdés. Kármegosztás akkor lenne alkalmazható, ha van közrehatás. A szakértő pedig az eljárás során megállapította, hogy egy időben megkezdett kellő intenzitású vészfékezés esetén az ütközés elkerülhető lett volna. Tekintettel arra, hogy a felperes egyáltalán nem fékezett felesleges volt a fékezés intenzitása szerinti modellek vizsgálata, mivel esély sem volt az ütközés elkerülésére fékezés hiányában.

[72] Álláspontja szerint a felperes fellebbezésében nóvumként állítja tényként, hogy fékezés esetén is bekövetkezett volna a baleset, amely tényállítás egyébként iratellenes.

[73] Észrevételezte továbbá, hogy a felperes keresete szerinti teljeskörű marasztalást kért, kármegosztást sem tényállási, sem jogi érvelés tekintetében nem tett. Álláspontja szerint a fellebbezésben eltérő kármegosztás alkalmazása eljárásjogilag nem értelmezhető, mivel az kereseti kérelem módosítás.

Az ítéltábla döntése és jogi indokai

[74] A fellebbezések alaptalanok.

[75] Az ítéltábla felülbírálati jogkörének Pp. 370. §-a szabályozott korlátai között járt el. E rendelkezés (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolhatja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. Ez azt jelenti, hogy a 371. § (1) bekezdésében foglaltak miatt korlátnak minősül – egyebek mellett – hogy a fellebbező milyen konkrét döntést kér a másodfokú bíróságtól atekintetben, hogy az mennyiben változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét és ezt milyen okból tegye, továbbá, hogy a fellebbező milyen anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést jelöl meg fellebbezése alapjául. Azzal tehát, hogy a fellebbező milyen határozott kérelmet és milyen indokkal ad elő, egyúttal kijelöli a másodfokú bíróságtól kért felülbírálat tárgyát és körét. Emellett lényeges korlátot jelent az is, hogy a Pp. 369. §-a meghatározza, a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható.

[76] A peres felek fellebbezésükben az ítéltáblától gyakorolni kért felülbírálati jogköröket nem jelölték meg, az alperes fellebbezése szabadszöveges indokolása alapján az elsőfokú bíróság ítéletének eljárásjogi és anyagi jogi felülbírálatát, míg a felperes az anyagi jogi felülbírálatát kérte.

Az eljárás szabályszerűsége tárgyában

[77] Az alperes ebben a körben tartalma szerint az ítélet elleni fellebbezésben megtámadható, az eljárás szabálytalansága miatti kifogást elbíráló végzés felülbírálatát kérte, hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes nem engedélyezett keresetmódosítást és jogosulatlan tényállás-módosítást adott elő, illetve az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseten. Mindezek mellett állította a „bíróság” elfogultságát is.

[78] Az eljárási kifogások közül elsőként az ítéletáblának a kötelező hatályon kívül helyezési okot kellett vizsgálnia.

[79] A Pp. 380. § b) pontja szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha az ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben törvény értelmében kizáró ok áll fenn. A Pp. 12. § f) pontja szerint pedig a per elintézéséből ki van zárva és abban, mint bíró nem vehet részt az, akitől az ügy tárgyilagossága megítélése egyéb okból nem várható.

[80] Bár az alperes fellebbezésében a „bíróság” elfogultságára hivatkozott, az e körben előadott érvei – miután az elfogultság csak természetes személyek tekintetében értelmezhető – kizárólag a tanács tagjaira vonatkoztatható.

[81] Megjegyzendő továbbá, hogy az alperes a 2023. június 20-án tartott tárgyaláson jelentett be elfogultsági kifogást a bírói tanáccsal szemben, azonban annak indokait – a jegyzőkönyvezhetőség érdekében – a tanács elnökének felhívása ellenére nem ismételte meg. A kizárás iránti kérelmet a (törvényszék neve) 2023. augusztus 2. napján kelt (végzés 2 száma) szám alatti végzésével elutasította, lényegében az indokolás hiánya miatt. Az alperes fellebbezésében nem tett említést korábbi kizárási indítványáról és annak elutasításáról, nem sérelmezte a (törvényszék neve) előbbi döntését, hanem lényegében a korábbi kizárási indítványával és annak elbírálásával összefüggésbe nem hozható hivatkozásokat adott elő. Ezért a fellebbezése 9. pontjában foglalt, elfogultsággal kapcsolatos érvek nem tekinthetők a korábbi indítványát elbíráló végzéssel szembeni panasznak. Ugyanakkor nem kizárt, hogy az eljárásban a fél ismételten tegyen elfogultsági bejelentést, és amennyiben azt a fellebbezésében adja elő, azt a másodfokú bíróságnak a kötelező hatályon kívül helyezési okként kell elbírálnia. Az alperes a másodfokú eljárásban tartott tárgyaláson tanács elnökének felhívására a fellebbezések 9. pontjában írtakat az elsőfokú eljárásban eljáró tanács elnökének elfogultsága körében kérte értékelni.

[82] Az általa előadottak a bírósági eljárás során felvett hanganyag kiadását, a 2023 áprilisában készült felperesi beadvány tartalmának megváltoztatásával, az ily módon határidőn túl előterjesztett bizonyítási indítvány bíróság részéről történő elfogadását, a felperes indítványainak, időhúzásának sorozatos keresetmódosításainak, elkészen előterjesztett bizonyítási indítványainak elfogadását, a hiányos és egyben iratellenes tényállás megállapítását, a baleset okának az ítélet tényállásával történő kiiktatását és a kármegosztás jogellenesség nélküli alkalmazását, valamint a tárgyalás többszöri beállítását érintették.

[83] E hivatkozásokkal kapcsolatban az ítéletábla az alábbiakra mutat rá:

[84] Egyrészt az elfogultság bejelentése esetén a mérlegelés tárgya, hogy az adott bírót valóban elfogultnak lehet-e tekinteni (BH 1982.195. sz. eseti döntés). Elfogultságot csak olyan tények, vagy körülmények alapoznak meg, amelyekből objektíve következik, hogy a jogvita pártatlan elbírálása az eljárás során nem biztosított a fél számára. Önmagában az a körülmény, hogy a fél az eljáró bíró pervezetését, egyes intézkedéseit nem találja megfelelőnek a bíró elfogultságát nem alapozza meg, annak megállapításához olyan bírói magatartás vagy mulasztás megvalósulása szükséges, amely kétséggé teszi a jogvita pártatlan elbírálását, esetlegesen aggályossá teszi a bíróság előtti egyenlőség elvének teljesülését. Nem ad alapot a bíró elfogultságának megállapítására az sem, ha az ügyben eljáró bíró (tanácsstagok) az anyagi vagy az eljárásjogi szabályokat nem megfelelően alkalmazza. Az esetleges jogalkalmazási hibák, azok akár eljárásjogiak, akár anyagi jogiak, az ügy érdemi elbírálására tartoznak. Ugyancsak nem alapozhat meg elfogultsági kifogást az eljárás szabálytalansága miatti kifogás tárgyát képező körülmény. Már pedig az alperes fellebbezésének 9. pontjában írt valamennyi hivatkozás vagy az ügy érdemére tartozó kérdés,

vagy az eljárás szabálytalansága miatti kifogás tárgya lehetett volna, illetve a hanganyag kiadása tekintetében volt is.

[85] Másrészt a Pp. 15. § (2) bekezdése értelmében a fél a 12. § f) pontja szerinti okot (elfogultság) a tárgyalás megkezdése után csupán akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről csak a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást és a tudomásszerzést követően az okot haladéktalanul bejelenti. A haladéktalan bejelentés nyilvánvalóan azt jelenti, hogy annak az ok felmerülésekor nyomban, de legfeljebb rövid határidőn belül meg kell történnie. Amellett tehát, hogy a fent kifejtettek szerint az alperes által az elfogultság alátámasztására előadott okok vagy az eljárás érdemére vagy az eljárás szabálytalansága miatti kifogásra tartozó kérdések, túlnyomóan olyanok is, amelyeket a fellebbezésben az alperes elkésetten terjesztett elő.

[86] Mindezek miatt az alperes elfogultsági bejelentése nem megalapozott, ezért ez okból a közbenső ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére nem kerülhetett sor.

[87] Bár a korábban már leírtak szerint az alperes a másodfokú eljárásban tartott tárgyaláson a 9. pontban foglaltakkal teljes körben az elfogultság vonatkozásában kért értékelni, a felvett hanganyag kiadásával kapcsolatos hivatkozások tartalmuk szerint az elsőfokú eljárás során az eljárás szabálytalansága miatti kifogás tárgyában hozott határozat elleni panasznak minősülnek, ezért az ítéltábla azt ekként bírálta el.

[88] Az alperes e körben lényegében azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértő módon nem készített folyamatos hangfelvételt, illetve nem adta ki számára az eljárás során felvett hanganyagot, továbbá az előbbiekkal kapcsolatos kérdéseire nem kapott választ az elsőfokú bíróságtól. Irányadó jogszabályként a Pp. 159. § (1)-(8) bekezdéseit idézte, utalva arra, hogy e szakasz címe sem biztosít lehetőséget részleges felvétel készítésére.

[89] Az alperes előbbi alaptalan kifogásaival szemben az elsőfokú bíróság az eljárás szabálytalansága ellen benyújtott kifogást elutasító 57. sorszámú végzésében – ugyancsak a Pp. 159. § (1)-(8) bekezdéseinek idézése után – egyértelműen rámutatott arra, hogy a Pp. 159. § (3) bekezdésében foglaltak szerint készítette el a jegyzőkönyvet, tehát a jegyzőkönyvi tartalmat összefoglaló hangfelvételt készített és az írásbeli jegyzőkönyvet utóbb e felvétel hanganyagának leírásával készítette el. Rámutatott arra is, az alperes a Pp. 159. § (4) bekezdése szerinti folyamatos felvétel készítését nem kérte az érdemi tárgyalási szakban és a bíróság sem rendelte azt el hivatalból, különösen, hogy annak technikai feltételei sem állnak fenn.

[90] Hangsúlyozta továbbá, hogy a Pp. 160. § (2) bekezdés a) és b) pontjai értelmében a jegyzőkönyvnek nem kell tartalmaznia mindent, ami a tárgyaláson elhangzik. Az elhangzottakat csak összefoglalóan kell rögzítenie és semmiképpen nem kell tartalmaznia az eljáró bíró kérdéseit.

[91] Kiemelte, a hanganyag kiadására a fenti jogszabályi rendelkezések nem adnak lehetőséget, csupán az írásbeli jegyzőkönyv adható ki, amely a jelen perben minden esetben megtörtént.

[92] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság fentiekben ismertetett okfejtésével minden tekintetben egyetért. Az alperes viszont tévesen következtetett arra, hogy a Pp. 159. §-ának címe kizárná a folyamatos hangfelvétel készítésének mellőzését. A cím ugyanis arra utal, hogy a 159. § a jegyzőkönyv készítésének módjairól és az eljárási cselekményről készített folyamatos felvételről tartalmaz szabályozást, azaz a szakasz tartalmi elemeinek felsorolását rögzíti. A jegyzőkönyv rögzítésének módjai között főszabályként az írásbeli jegyzőkönyvvezést tekinti, ezen belül pedig a tanács elnökének döntésére bízva, hogy ehhez jegyzőkönyvvezetőt alkalmaz, vagy jegyzőkönyvi tartalmat összefoglaló hangfelvételt rögzít és az írásbeli jegyzőkönyv utóbb e felvétel hanganyagának leírásával készül el [(2) és (3)

bekezdés]. Az elsőfokú bíróság ez utóbbi módját választotta a jegyzőkönyvvezetésnek. Ezzel kapcsolatban rámutat az ítéltábla, az összefoglaló hangfelvétel rögzítése nem jelenti a folyamatos felvétel készítését, csupán azt, hogy a tanács elnöke a későbbi írásban elkészítendő jegyzőkönyvhöz hangfelvételen rögzíti a jegyzeteit. Ez összhangban áll a Pp. 160. § jegyzőkönyv írásbeli tartalmára vonatkozó rendelkezéseivel [(1)-(4) bekezdés].

[93] Az előbbiektől eltérően a Pp. 159. § (4) bekezdése alapján a jegyzőkönyv képet és hangot egyidejűleg rögzítő folyamatos felvétel útján is készíthető, de csak a per érdemi tárgyalási szakában, bármelyik fél kérelmére vagy a bíróság döntése alapján. Az alperes azonban fellebbezésében maga sem állította, hogy az érdemi tárgyalási szakban ilyen konkrét kérelmet előterjesztett volna, vagy a bíróság a jegyzőkönyvvezetés e módjáról határozott volna. Hangsúlyozandó, hogy utóbbi esetben képet és hangot egyidejűleg rögzítő felvétel készítésére van lehetőség, kizárólag hangot rögzítő felvétel folyamatos rögzítésére nem.

[94] A 159. § további bekezdései a folyamatos felvétel készítésével, illetve az arról készült jegyzőkönyvvel kapcsolatban tartalmazzanak rendelkezéseket [(5)-(8) bekezdés], ezek között a (8) bekezdés tesz említést a folyamatos felvétel megtekintésére az arról történő másolat készítésére vonatkozó lehetőségről. Ez a lehetőség azonban nem terjed ki az írásbeli jegyzőkönyv alapjául szolgáló összefoglaló hangfelvételre. Ezt erősíti meg – mivel az összefoglaló hangfelvétel a tanács elnöke jegyzetének minősül – a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: BÜSZ) 10. §-ának (4) bekezdése és a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII. 23.) OBH Utasítás (a továbbiakban: Beisz.) 39. § (3) bekezdésének utolsó mondata, melyek kizárják a tanács tagjainak feljegyzéseiről, felvilágosítás adását vagy másolat kiadását, sőt a Beisz. 26. § (2) bekezdése, illetve a 24/2017. (XII. 22.) IM rendelet 8. § (2) bekezdése kifejezetten ezen hanganyagok törlésével kapcsolatban tartalmazzanak rendelkezést.

[95] Az elsőfokú bíróság tehát nem követett el eljárási szabálysértést a jegyzőkönyvi tartalmat összefoglaló hangfelvétel kiadásának mellőzésével, annak okairól egyértelműen és világosan számot adott az alperes eljárás szabálytalansága elleni kifogásának elutasításáról hozott végzése indoklásában.

[96] Az alperes tévesen hivatkozott a felperes meg nem engedett módon történt keresetmódosítására és tényállításának meg nem engedett megváltoztatására is. Az e körben előadott hivatkozásai közül a KRESZ 27. § (3) bekezdésével kapcsolatos jogalap-változtatás sérelmezése sorolható a meg nem engedett keresetváltoztatás tárgykörébe, míg a meg nem engedett tényállítás-változtatás sérelmezéseként az az érvelése értelmezhető miszerint a felperes a keresetlevél előterjesztésekor, illetve ezt követően évekig a tolatásban látta megvalósulni az alperesi munkavállaló jogsértését, a szakértői vélemény beszerzését követően azonban már csak a hirtelen fékezéssel történő sebességsökkentést állította ilyenként.

[97] Az előbbiekkal kapcsolatban az ítéltábla hangsúlyozza, a Pp. Novelláris módosítása folytán 2021. január 1-től hatályos Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pontja szerint az minősül keresetváltoztatásnak, ha a fél a keresetével – ideértve a viszontkeresetet is, beszámítást is – összefüggésben előadott korábbi jogállításhoz képest eltérő vagy további érvényesíteni kívánt jogot állít, vagy kérelemhez képest a kérelem, illetve annak valamely része összezszerúségét vagy tartalmát megváltoztatja, vagy további kérelmet terjeszt elő. Az előbbiek közül a felperes a jogalap megváltoztatására hivatkozott a KRESZ 27. § (3) bekezdésére utalva.

[98] A Pp. 7. § (1) bekezdésének 11. pontja meghatározza a keresettel érvényesített jog fogalmát az alábbiak szerint: az az anyagi jog, amelynek érvényesítését anyagi jogi jogszabály biztosítja. Ez a jelen esetben a felperes keresetleveléből kitűnően az Mt. 166. § (1) bekezdésén alapuló munkáltatói kártérítés megfizetésére vonatkozó igény. Ehhez képest a KRESZ 23. § (3) bekezdésére történő hivatkozás csupán a jogi érvelést jelentheti. Ez ugyanis

nem biztosít semmilyen vonatkozásban anyagi jog érvényesítésére lehetőséget senki számára. A Pp. 7. § (1) bekezdés 8. pontja szerint a jogalap az az anyagi jogi jogszabályi rendelkezés, amely az alanyi jogot közvetlenül keletkeztető tényeket meghatározza és annak alapján az igény támasztására feljogosít a KRESZ 27. § (3) bekezdése tehát nem minősül jogalaprak. Így az erre történő hivatkozás akkor sem lenne keresetváltoztatás, ha igaz lenne az az alperesi érvelés, hogy ezt a felperes csak a perfelvétel lezárását követően jelölte meg. Az alperesi érvelés azonban etekintetben is téves, a felperes ugyanis már a perfelvétel 2023. április 13-án történt lezárását megelőzően hivatkozott a KRESZ 27. § (3) bekezdésére, felhívta azt például már a 2023. április 3-án 23. sorszám alatt előterjesztett beadványában is. Egyrészt tehát az alperes által sérelmezett hivatkozás a perfelvételt megelőzően történt, másrészt nem is minősül keresetváltoztatásnak.

[99] A tényállítás megváltoztatásának ugyancsak az érdemi tárgyalási szakban vannak korlátai, a perfelvételi szakban nincs. Az azonban, hogy a felperes hirtelen fékezéssel történő sebességcsökkentést állít, nem jelent tényállítás módosítást, hiszen – az alperes által is fellebbezésében idézett keresetlevélben szereplő felperesi tényállítás szerint, az alperes munkavállalója a záróvonalnál hirtelen fékezett. Tény, hogy ehhez kapcsolódóan azt is állította, hogy tolatni kezdett, ugyanakkor a hirtelen történő fékezés is része volt a legelső tényállításának is. Tévesen állította e körben az alperes, hogy a felperes az alperesi munkavállaló jogsértését a tolatásban látta, ugyanis ezzel párhuzamosan a hirtelen fékezésre is hivatkozott. Tényállítást tehát etekintetben nem változtatta meg, új tényállítást nem tett.

[100] Alaptalanul hivatkozott az alperes arra is, hogy az elsőfokú bíróság a kereseten túlterjeszkedett volna arra figyelemmel, hogy a felperes keresetében nem szerepeltetett vészfékezés szót alkalmazta a tényállás megállapításakor. A Pp. 342. § (1) és (3) bekezdése értelmében ugyanis az érdemi döntés korlátját csak a kereseti kérelemhez és a fél jogállításhoz kötöttség jelenti. A vészfékezés állítása vagy nem állítása azonban nem kapcsolódik a kereseti kérelemhez és nem tartozik a jogállítás körébe sem. Mindemellett téves az az alperesi hivatkozás, hogy a felperes keresetében ne adta volna elő a vészfékezés kifejezést, sőt az alperes fellebbezésében maga is idézte a keresetlevél erre vonatkozó részét.

[101] Az elsőfokú bíróság tehát nem szegte meg az érdemi döntés korlátait szabályozó eljárási szabályt sem.

[102] A fent kifejtettek tekintettel az alperes eljárás szabályszerűségének felülbírálatára irányuló hivatkozásai nem vezettek eredményre.

Az ügy érdemében

[103] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének anyagi jogi felülbírálata körében, az elsőfokú bíróság tényállás megállapítási tevékenységét [Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja] és az elsőfokú bíróság jogi minősítését támadta [Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja], míg a felperes fellebbezésében a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja alapján az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését támadta.

[104] A Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított tényállást az anyagi jogi felülbírálat során akkor érintheti, ha a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősíti. A mérlegelés akkor okszerűtlen, ha az ítéletben rögzített tényállás iratellenes, illetőleg ha az elsőfokú bíróság az adott bizonyítékok alapján nem juthatott volna az általa elfogadott következtetésre, vagyis a tényállás megállapítása során logikai hibát vétett. Abban az esetben azonban, ha a beszerzett bizonyítékok értékelésének eredményeként, a logika szabályai szerint lehetséges volt, vagyis nem volt kizárt az adott tényállás megállapítása, a másodfokú bíróság azt akkor sem bírálhatja felül, ha maga egyébként a bizonyítékok mérlegelése alapján más következtetésre jutott

volna. Ez ugyanis a bizonyítékok másodfokú eljárásban történő felülmérlegelésének tilalmába ütközne. Nem elégséges azonban az okszerűtlen mérlegelésre általánosságban hivatkozni, konkrétan meg kell jelölni, hogy a bíróság milyen bizonyítékból vont le okszerűtlen következtetést, illetve milyen bizonyítási hiányosságok miatt nem tekinthető az ítélet megalapozottnak.

[105] Az ítéltábla az alperesnek az ítélet [6] bekezdés (személy 3 neve) alperesi munkavállaló hirtelen erőteljes fékezéssel, intenzív vagy vészfékezéssel történő megállásával kapcsolatos megállapítását sérelmezőfellebbezési hivatkozásával annyiban ért egyet, hogy az elsőfokú bíróság okfejtése szerint sem lehetett a perben kétséget kizáróan megállapítani, hogy az alperes munkavállalója által vezetett (típus 2 neve) személygépkocsi milyen intenzitással fékezett, intenzív vagy vészfékezést hajtott végre. Mindezek alapján az ítéltábla a vagylagos megállapítást a tényállásból mellőzte, a tényállást e körben annyiban módosította, hogy megállapítása szerint a fékezés módja legalább intenzív volt. Az ily módon korrigált tényállás nincs ellentétben az alperes által e körben hivatkozott bizonyítékkal, a büntetőeljárásban hozott ítélettel, amely szintén intenzív fékezésre utal.

[106] Nem helytálló az alperes azon hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása nem tartalmazza, hogy fékezés nélkül hajtott a felperes az alperes munkavállalója által vezetett gépjárműbe, hiszen az ítélet [6] bekezdése ezt szó szerint tartalmazza.

[107] Az alperes tévesen sérelmezte továbbá azt a körülményt, hogy az ítélet nem tartalmazza, hogy az alperes munkavállalójának jogellenes magatartását nem állapította meg sem a rendőrség (szabálysértés miatt), sem a bíróság (bűncselekmény miatt), valamint az ügyészség erről adott részletes tájékoztatását. Az ítéltábla e körben hangsúlyozza, hogy a bizonyítási eljárás eredményeképpen mérlegeléssel megállapított tényállásnak az adott ügy eldöntéséhez szükséges mértékben, azaz a releváns tényekre szorítkozva kell tartalmaznia a megállapított tényeket. Az alperes által hiányolt körülmények azonban az ügy szempontjából a későbbiekben kifejtettek miatt nem relevánsak, ezért az ítéltábla a tényállás kiegészítését etekintetben sem tartotta indokoltnak.

[108] Alapítanul kifogásolta az alperes azt is, hogy az ítélet nem tartalmazza a felperes által az alperes tulajdonát képező gépjárműben okozott anyagi kárt. A jelen peres eljárás tárgyát ugyanis kizárólag a felperes balesettel összefüggésben keletkezett kárigénye képezi, az alperes részére okozott kár viszont a jelen peres eljárásnak nem tárgya, így az annak alapjául szolgáló tényeknek a tényállásban történő rögzítése sem indokolt.

[109] Nem helytálló az alperesi kifogás sem, hogy az elsőfokú ítélet nem tartalmazza, hogy a felperesnek fordulónként megállapított 6 000 forintos díja az üzemanyag költséget és az amortizációt is tartalmazza, holott erre vonatkozólag a felperes az alperestől eltérő nyilatkozatot nem tett. Osztja e körben az ítéltábla a felperes fellebbezési ellenkérelmében előadottakat, miszerint a juttatás tekintetében a felperes az alperesi nyilatkozattal ellentétes tartalmú nyilatkozatokat tett (4. és 10. számú jegyzőkönyvek), a kifizetett díj munkabérként történő elfogadása a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokokra tekintettel került sor, így nem helytálló az a fellebbezési érvelés, miszerint az elsőfokú bíróság a felek egyező nyilatkozata ellenére rögzítette a felperes részére kifizetett juttatást munkabérként.

[110] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításának és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján meggyőződése szerint állapította meg [Pp. 279. § (1) bekezdése], így az alperes tényállás megváltoztatására, módosítására irányuló fellebbezési kérelme nem volt megalapozott.

[111] Az alperes fellebbezésében a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlásának keretében kérte, hogy az ítéltábla a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonjon le és a megállapított tényeket másként minősítse, e körben állapítsa meg, hogy a felek között munkaviszony nem állt fenn, ebből következően munkabaleset nem következhetett be, így a munkáltató kártérítési felelősségének konjunktív feltételei hiányoznak. Abban az esetben, ha munkaviszony fennállása tekintetében eltérő álláspontra jutna, úgy az eltérő jogkövetkeztetéstarra nézve kérte, hogy mentesül a kártérítési felelősség alól, mivel a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása idézte elő.

[112] Az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta elsődlegesen azt, hogy a felek között milyen jogviszony jött létre. Ennek során mérlegelési körébe vonta a rendelkezésre álló bizonyítékokat, valamint a feleknek a baleset bekövetkezte előtt és azt követően tanúsított magatartását.

[113] Az elsőfokú bíróság által értékelt körülményekkel szemben az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy abból az alperesi előadásból, hogy a felperesnek a (személy neve)nál történő foglalkoztatásával azonos konstrukciót ajánlott, arra kellett volna következtetnie, hogy ez vállalkozási tevékenységre vonatkozó ajánlatot jelentett. A felperes ugyanis személyes előadásakor ezzel szemben azt állította, hogy (személy 1 neve)-vel munkaviszonyban állt, ezért az azonos konstrukció nyilvánvalóan esetében nem jelenthette azt, hogy szándéka a vállalkozási tevékenység végzésére irányult volna.

[114] Az alperesi állásponttal szemben abból sem kellett az elsőfokú bíróságnak kizárólag a vállalkozási tevékenységre következtetnie, hogy a felperest betegsége idején (személy 2 neve), a felperes párja helyettesítette. Az alperes saját előadása szerint a helyettesítésről nem a felperes és (személy 2 neve) állapodott meg, hanem (személy 2 neve) vele egyeztetett e körben. Ez pedig nem olyan, kizárólag vállalkozói tevékenységre jellemző körülmény, amely miatt kizárt lett volna, hogy az elsőfokú bíróság további bizonyítékokat munkaviszonyt alátámasztóként értékelje.

[115] A bérjegyzékek hiánya sem feltétlenül cáfolja a munkaviszony fennálltát, ez minősülhet mindössze adminisztratív hiányosságnak is. Az alperes csupán állította, de nem bizonyította, hogy a felperes egyben akarta az adóévre vonatkozó számláit a későbbiekben kiállítani, ezért ez az alperesi hivatkozás nem szolgálhatott a vállalkozói jogviszony fennálltának alátámasztására.

[116] Az, hogy a munkaidőt a felek nem időegységben, hanem a teljesítendő feladathoz mérten határozzák meg szintén nem feltétlenül zárja ki a munkaviszony fennálltát.

[117] A munkaidő-nyilvántartás hiánya sem perdöntő.

[118] Az alperes ugyancsak állította, de nem bizonyította, hogy fuvardíjat fizetett, amely tartalmazta az üzemanyagköltséget és az amortizáció ellenértékét. Ezzel szemben állt a felperes nyilatkozata, amely szerint a benzinköltséget számla ellenében külön megkapta.

[119] Az, hogy a felperes a balesete óta nem jár munkába az alperes ezt nem kifogásolja és nem mond fel, a felperes nem követel munkabért és ő sem mond fel, szintén nem igazolja a jogviszony vállalkozói jellegét, hiszen az sem szűnhet meg a felek erre irányuló jognyilatkozata nélkül.

[120] Mindezekkel szemben az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen tulajdonított döntő jelentőséget az alperes baleset bekövetkezése után tanúsított magatartásának. Ebben a körben annak a ténynek, hogy a felperes jogviszonyát az alperes visszamenőlegesen munkaviszonyként bejelentette, az ezzel kapcsolatos adminisztratív és adóelőleg megfizetési kötelezettségének az alperes eleget tett, valamint a vele szemben indított közigazgatási eljárás is megállapította a munkaviszony fennállását és ezáltal

munkabaleset bekövetkezését, amelyet az alperes nem vitatott. Mindezek alapján helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felek között munkaviszony áll fenn.

[121] Figyelemmel arra, hogy a felperes és az alperes között munkaviszony állt fenn, a felperest a kár a munkaviszonnyal összefüggésben érte, így az Mt. 166. § (1) bekezdése szerint munkáltató kártérítési felelőssége fennáll.

[122] Az alperes alaptalanul vitatta az elsőfokú bíróságnak a kimentés körében elfoglalt jogi álláspontját is. Ebben a körben következetesen kifejtett védekezésének lényege szerint a kár bekövetkezte kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartására vezethető vissza, amelyet alátámaszt, hogy a büntetőeljárásban kizárólag a felperes bűnösségét állapították meg, az alperes munkavállalójának vonatkozásában szabályszegést vagy bármilyen jogellenes magatartást nem állapítottak meg. E körben hivatkozott a Pp. 263. § (2) bekezdés, 264. §-ban foglalt rendelkezésekre is.

[123] A tényállás szabad megállapításának elvével összefüggésben kerül megjelenítésre a Pp. 263. § (2) bekezdésében az a főszabály, mely szerint a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban meghatározott tényállás nem köti. E főszabály alóli kivételek - azaz a tényállás szabad megállapításának korlátai, a kötöttségi elemek a szabad bizonyítási rendszerben - is itt kerülnek elhelyezésre (Pp. 264. §) a jogalkalmazás megkönnyítése, a szabályrendszer áttekinthetősége, és a tartalmi összefüggések okán (Pp. miniszteri indoklás 263-264. §-aihoz.). A Pp. 263. § (2) bekezdésében írt szabály nem ellentétes a Pp. 270. §-ában szabályozott más eljárásban felvett bizonyítás eredményének felhasználásával. A más eljárásban keletkezett bizonyíték befogadása ugyanis önmagában nem jelenti azt, hogy a perbíróság a tényállás megállapítása során is ugyanarra a következtetésre juthat, mint a más eljárásban eljáró bíróság. A perbeli bizonyítás eredményei összességükben eredményezhetik eltérő tényállás megállapítását.

[124] A büntetőbíróság határozatához kötöttségének Pp. 264. § (1) bekezdésben rögzített korlátja a tényállás szabad megállapításának abszolút korlátját jelenti, amely szerint a jogerősen elbírált bűncselekmény esetén a polgári ügyben eljáró bíróság nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. E korlát tehát a bűncselekmény „vagyoni jogi” következményeinek polgári perben, így munkaügyi perben történő elbírálásáról is szól. Helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy bűncselekmény megállapításához való kötöttség a bűnösség megállapításának alapjául szolgáló tényekre is kiterjed, de az ezen kívül eső körülményekre már nem.

[125] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 235. § (1) bekezdése szerint a közúti baleset okozásának vétségét az követi el, aki a közúti közlekedés szabályainak megszegésével másnak vagy másoknak gondatlanságból súlyos testi sértést okoz. A felperes részéről ezen szabályszegés, nevezetesen a fékezés hiánya kétséget kizáróan megállapítást nyert. Ebben a körben az alperes munkavállalójának a baleset bekövetkezésében esetleges közrehatása azonban a bűnösség megállapítása szempontjából az okozatosság folyamatát nem szakítja meg, az kizárólag a büntetés kiszabása körében értékelendő körülmény lehetne.

[126] A közrehatás megállapítása az alperesi állásponttal szemben nem sérti a vádmonopóliumot sem, hiszen az elsőfokú bíróság nem büntetőjogi felelősséget állapított meg, (személy 3 neve) tekintetében és nem annak büntetőjogi jogkövetkezményeit vonta le, hanem a munkáltató kártérítési felelőssége körében tett megállapítást.

[127] Ezzel szemben a munkáltató a munkavállalónak munkaviszonyával összefüggésben okozott kárt az exculpációs bizonyítás keretében jelen esetben akkor mentheti ki, ha bizonyítja, hogy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta [Mt. 166. § (2) bekezdés b) pont].

[128] Ebben a körben az ítéltábla szerint döntő jelentősége van az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított és az alperes által sem vitatott azon tényállási elemnek, miszerint az alperes munkavállalójának hirtelen és intenzív fékező magatartását az a körülmény tette szükségessé, hogy elmulasztotta a szükséges bejárást a lekanyarodást. Ez azonban nem feleltethető meg a KRESZ 27. § (3) bekezdése azon követelményének, miszerint a jármű sebességét hirtelen fékezéssel csökkenteni csak abban az esetben szabad, ha ezt a személy- vagy vagyonbiztonság megóvása szükségessé teszi. A perben kirendelt igazságügyi szakértő baleset bekövetkezését modellező megállapításainak a jelen peres eljárás szempontjából azért van alapvető relevanciája, mert a kimentés kapcsán nem annak a körülménynek kell jelentőséget tulajdonítani, hogy lenne olyan eset, amikor a felperes a baleset bekövetkeztét elkerülhette volna, hanem hogy a rendelkezésre álló adatok alapján modellezhető minden esetet megvizsgálva megállapítható-e, hogy a baleset kizárólagosan a felperes elhárítható magatartására lenne visszavezethető. A perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján az alperes munkavállalójának lassító fékezése esetén a baleset nagyobb valószínűséggel elkerülhető lett volna, azaz, ha az alperes munkavállalója a hirtelen fékezéssel történő sebesség csökkentése során a KRESZ szabályai szerint jár el a baleset megelőzhető lett volna, így nem állapítható meg az, hogy a kárt kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása idézte elő.

[129] Mindezek alapján helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság atekintetben, hogy az alperesnek nem sikerült magát kimentenie a helytállási kötelezettség alól.

[130] Alaptalan ugyanakkor a felperes fellebbezése a kármegosztás mértéke tekintetében. Az elsőfokú bíróság a kármegosztás körében releváns körülményeket helyesen vonta mérlegelési körébe, így helyesen értékelte azt, hogy a baleset bekövetkezésében a felperes figyelmetlenségének, a fékezés teljes hiányának, így a munkavállaló vétkes kötelezettségszegő bűncselekményt megvalósító magatartásának döntő jelentősége van. Ugyanakkor a korábban kifejtettek alapján nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy az alperes által végzett hirtelen manőver nélkül a baleset bekövetkezésére nem került volna sor. Ez alapján azonban – az elsőfokú bíróság helyes mérlegelése szerint – indokolt a felperesre nézve terheőbb kármegosztás alkalmazása.

[131] Mindezeket összességében értékelve az ítéltábla álláspontja szerint a kármegosztás 80-20 %-os, a felperesre nézve terheőbb mértéke megalapozott, így annak megváltoztatására nem volt mód.

[132] A fellebbezések alaptalanok voltak, így az ítéltábla Pp. 383. § (5) bekezdése alapján döntött a perköltség viseléséről. Az alperes fellebbezésére 48 000 forint másodfokú eljárási illetéket leróta, míg a felperest Pp. 525. § szerint megillető munkavállalói költségkedvezményére figyelemmel a feljegyzett 48 000 forint másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad [Pp. 95. § (1) bekezdés, 102. § (6) bekezdés, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 39. § (3) bekezdés c) pont, 46. § (1) bekezdés]

[133] Mindkét fél fellebbezése alaptalan volt, így az ítéltábla a Pp. 83. § (2) bekezdés alapján megállapította, hogy a peres felek költségeiket maguk viselik.

[134] Az ítélet ellen a Pp. 365. § (2) bekezdésében foglaltak alapján fellebbezésnek helye nincs.

Szeged, 2024. június 27.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Telegdy Gergely s.k.
előadó bíró

Dr. Bálint Attila s.k.
táblabíró

